

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarum Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XXXV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

*Aug. in En-
chi. c. 19. ad
principium.*

*Ibidem 13.
inferius.*

*Aug. ca. 27.
li. 12. con-
tra
Faustum
Manich.
to. 6. Idem
August. in
princip. ca.
11. de duab.
animabus
li. Id quod
reperitur,
ca. 15. li. 1.
retr.*

*To. 1. Ambr.
Cap. 8. in to-
mo. 4.*

re volumus, nullatenus dicere debemus bonum esse malum, & e converso. Hoc autem Aug. in eodem libro determinat dicens, Id quod dictum est in prophetia intelligendum est de ipsis rebus quibus homines mali sunt, non de hominibus. Unde qui adulterium dicit bonum, in eum cadit illa prophetica detestatio: & in eum qui dicit malum hominem bonum vel bonum esse iniquum. Qui non dicit hominem in quantum homo est, malum esse: & bonitatem esse iniquitatem, opus Dei culpatur, quod est hominis vitium hominis laudatur, quod est iniquitas.

QVID SIT PECCATUM.

DISTINCT. XXXV.

POST hæc videndum est, quid sit peccatum. Peccatum est, ut ait Aug. Omne dictum, vel factum, vel concupitum, quod fit contra legem Dei. Idem in li. de duabus animabus. Peccatum est voluntas retinendi vel consequendi quod iustitia verat. In utraque assignatione, de actuali peccato agitur & mortali, non veniali. Ex prima descriptione ostenditur peccatum esse voluntas mala, siue locutio & operatio prava, id est, actus malus tam interior quam exterior: ex altera vero, tantum ostenditur esse actus interior. Voluntas enim, ut in superioribus dictum est, motus animi est: actus ergo interior est. Ambr. quoque in libro de paradiso ait, Quid est peccatum nisi legis divinæ prævaricatio, & cælestium inobediencia præceptorum? Ergo in prævaricante peccatum est, sed in mandante culpa non est. Non enim consisteret peccatum, si interdictio non fuisset. Non consistente autem peccato, non solum malitia, sed etiam virtus fortasse non esset: quæ nisi aliqua malitiæ fuissent semina, vel subsistere, vel eminare non posset. Ecce prævaricationem legis, & inobedienciam definit Ambrosius esse peccatum.

Diuer-

Diuersorum sententias de peccato ponit.

B

Quocirca diuersitatis huius verborum occasio-
ne, de peccato plurimi diuersa senserunt. Alii n. di-
cunt voluntatē malam tantum esse peccatum, &
non actus exteriores: Alii voluntatem & actus: A-
lii neutrum dicentes, omnes actus esse bonos & à
Deo, & ex Deo auctore esse, malum autē nihil esse
vt ait Aug. super Ioan. Omnia p ipsum facta sunt,
& sine ipso factum est nihil, id est, peccatum q̄
nihil est: & nihil sunt homines, cum peccāt. Supra
etiam dixit Aug. q̄ malum est priuatio boni, vel
corruptio boni: qui etiam in li. 83. q̄ ait, Summum
malum nullum modum habet: caret n. omni bo-
no. At modus aliquid boni est: nō igitur est q̄a nul-
la specie continetur: totumq̄ hoc nomen mali de
speciei priuatione repertum est. Item in dogmati-
bus ecclesiasticis dicitur malum, vel malitiam nō
esse à Deo creatam: sed à diabolo inuentam, qui &
ipse bonus creatus est. Idem etiam in libr. contra
Manichæos, quid sit peccatum ostendit, dicens;
Peccare qd aliud est, nisi in veritatis præceptis, vel
in ipsa veritate errare? Quod si non voluntate fa-
ciunt, peccatores iniuste iudicantur. Quid ergo in
hac tanta varietate tenendum, quidve dicendum?

Ioan. 1. 9.
In tom. 9.
tract. 1. ad
illud. Omnis
per ipsum, c.
1. Ioan.

Quæst. 6. in
fin. in to. 4.
Aug. ca. 57.
in principio
de dogma-
rib. eccl. 1. 3.
Qui dicitur,
de fide con-
tra Mani-
chæos. ca. 8.

in principio
tom. 6.

Vera sententia de peccato proponitur.

C

Sane dici potest, & liberè tradi debet, peccatum
esse actum malum interiorem & exteriorem, sci-
licet malam cogitationem, locutionem, & opera-
tionem: præcipuè tamen in voluntate cōsistit pec-
catum, ex qua, tanquam ex arbore mala proce-
dunt opera mala tanquam fructus mali.

*Traditio quorundam qui dicunt voluntatem malam
& actum, in quantum sunt, esse naturas, & ideo
bona: in quantum vero mala sunt,
esse peccata.*

D

Quidam autē diligenter attendētes verba Aug.

G g 2 quibus

quibus supra & aliis scripturæ locis vtitur, non i
doctè tradunt voluntatem malam & actus malo
inquantum sunt vel inquantum actus sunt, boni
esse: inquantum vero mala sunt, peccata esse: quæ
voluntatē & actum quemcunq; bonam Dei natu
rā esse dicunt, in quantum actus est vel voluntas
& ex Deo auctore esse: in quantum vero inordinata
& contra legem Dei fit, & sine debito carer, pecca
tum est: & ita inquantum peccatum est, nihil est
Nulla enim substantia est, nulla natura est.

*Auctoritatibus probant voluntates. & actus omnes esse
bona inquantum sunt.*

Quod autem voluntas omnis & actio bonum
fit, in quantum est, ex eo probant q; ait Aug. in lib.
83. quæstion. Deus boni tantummodo causa est q;
circa mali auctor non est: quia omnium quæ sunt
auctor est: quæ inquantum sunt, in tantum bona
sunt. Idem probans nihil causa fieri in mundo,
ait in eodem, Quicquid casu fit, temere fit, non fit
providentia. Si ergo casu aliqua fiunt in mundo,
non providentia vniuersus mundus administra
tur, Si non providentia vniuersus mundus admi
nistratur, aliqua natura vel substantia est, quæ ad
opus providentiæ non pertinet. Omne autē quod
est, inquantum est, bonum est. Summum enim est
illud bonum, cuius participatione sunt cætera
bona: & omne quod mutabile est, nō per se, sed bo
ni illius participatione, in quantum est, bonum est:
q; diuinam etiam providentiam vocamus. Nihil
ergo casu fit in mundo. His testimoniis innitun
tur ad ostendendum omne quod est, inquantum
est, bonum esse. Vnde idem Aug. in 1. lib. de doctr.
Christi. ait, Ille summè ac primitus est, qui omnino
incommutabilis est: & cætera quæ sunt nisi ab il
lo esse non possunt: & in tantum bona sunt in qua
tum acceperunt vt sint.

*Quæ. 21. in
fine tom. 4.*

*Ibid. quæst.
24. in prin
cipio.*

*Ad princi
pium ca. 23.
in 10. 3.*

Quid

Quid ex prædictis colligitur.

F

Ex prædictis colligitur atq; inferitur, qd si mala voluntas & mala actio est: in quantum est, bona est. Sed quis est, qui diffitetur malam voluntatem esse & malam actionem? Mala ergo voluntas siue actio, in quantum est, bonum est: & in quantum voluntas est vel actio, bonum similiter est: sed ex vitio mala est, qd vitium à Deo non est, neq; aliqd est. Quod August. notasse videtur in lib. 83. q. dicēs *Quæst. 3. in fine tom. 4* Vitium est voluntatis: voluntas quo est homo deterior: quod vitium longe abest à voluntate Dei, vt ratio docet. Et hoc loco probant voluntatem, in quantum vitiosa est, non esse à Deo: & in quantum vitiosa est, peccatum est. Et peccatum est (vt aiūt) in quantum non habet ordinem nec finem debitum. Ita & actio, in quantum ex malo procedit, & ordinem non habet, & ad malum tendit.

Alia probatio quod omnis actus in quantum est, bonus est.

G

Item & aliter probant omnem actum interiorē vel exteriorē in quantum est, esse bonum: quia non esset actus malus nisi esset res bona, quia non est aliqua res mala, nisi eadē res bona sit, Vnde Au. in Enchi. Omnis natura bonum est: nec res aliqua mala esset, si res ipsa quæ mala est, natura nō esset. *Cap. 12. Arist. medium* Nō ergo potest esse malum, nisi esset aliquod bonum. Quod cum dici videatur absurde, connexio tamen ratiocinationis nos cōpellit hoc dicere. Ex præmissis test. moniis asserunt omnes actus, in quantum sunt, esse res bonas: nec aliquid esse malum, i. peccatum, nisi idē quoq; secundum aliqd bonū sit: & omnium q̄ sunt, in quantum sunt, Deum auctorē prædicant: & eius voluntate omnia esse quæcunq; sunt, quæ in quantum sunt, nature sunt.

Obiectio contra illos qui dicunt omnes actus in quantum sunt, esse bonos.

H

Quibus opponitur, Si omnia quæ sunt in quantum

G 3

tum

rum sunt, bona sunt, & naturæ sunt: ergo adulterium & homicidium & similia inquantum sunt, bona sunt, & naturæ sunt, & Deo volente fiunt. Quod si est, tunc illi qui faciunt illa, bona agunt: quod pernitius absurdum est. His vero sic illi respondent. Dicunt equidem adulterium, homicidium, & huiusmodi, non simpliciter actus denotare, sed actuum vitia: Actusque ipsos adulterii & homicidii inquantum sunt vel inquantum actus sunt, à Deo esse & bonas naturas esse: sed non inquantum adulterium & homicidium sunt. Et ideo non sequi dicunt, actus qui homicidia & adulteria sunt, à Deo sunt, quod homicidia & adulteria à Deo sunt.

Alia illorum oppositio contra eosdem.

Item aliter eis opponitur, Si aliquid non est malum quod non sit natura vel res bona, quomodo ergo peccata sunt non credere in Deum: non ire ad ecclesiam, & huiusmodi: cum ista non sint naturæ, immo omnino non sunt. Non est enim aliquid vel res aliqua non ire ad ecclesiam, vel non credere, & huiusmodi. Ad quod dicunt, his atque huiusmodi dictionibus. quod videtur priuationes simpliciter notare, & nihil ponere, quia per negationem dicuntur, vere aliqua poni, actusque per eas significari: Non credere enim in Christum, incredulitatem dicunt: & nomine incredulitatis malum mentis actum significari. Ita etiam cum dicitur, Non ire ad ecclesiam malum est: non euntis contemptus significatur, id est voluntas mala vel propositum: hoc est non declinare à bono, & ideo malum est, sicut est conuerso declinare à malo, bonum est. Sicut ergo declinatio à malo aliquid potest, scilicet voluntatem & propositum vitandi malum (non enim potest esse bonum quod omnino nihil est) ita declinatio à bono quod est, significat scilicet voluntatem & propositum mali. Et secundum hoc vera est & generalis illa peccati mortalis descriptio, quam supra posuit Aug. scilicet. Peccatum est dictum, &c.

Vtrum

*Responsio
illorum.*

Vtrum in alius actus in quantum peccatum est, sit priuatio vel corruptio boni. K

Potest etiam queri ab eisdem, Cum peccatum sit (vt supra dictum est) priuatio vel corruptio boni, & omnis actus malus sit peccatum: vtrum sit priuatio vel corruptio boni in quantum peccatum est, vel non? Si in quantum peccatum est, corruptio boni est, cum corruptio vel priuatio boni poena sit homini: in quantum ergo peccatum est, poena est. Quod si est, tunc in quantum peccatum est, bonum esse videtur, & a Deo esse. Si autem non in quantum peccatum est, corruptio est: queritur ergo secundum quod corruptio sit, si non corruptio est, & non in quantum peccatum est, cum non sit bonum praeterquam in eo quod peccatum est: ergo in quantum bonum est, corruptio vel priuatio boni est. Ad quod etiam ipsi dicunt actum malum non in quantum est, neque in quantum bonum est, esse priuationem vel corruptionem non boni, sed in quantum peccatum est: non tamen in quantum peccatum est, poena est, vel aliquid quod a Deo sit. Vt non ex verbis praemissis Aug. colligitur, peccatum dicitur corruptio vel priuatio actiue, non passiuue. Nam ideo malum vel peccatum dicitur corruptio boni quia naturam bonam qualicumque priuat bono. Nam si non priuat aliquo bono, non nocet, vt supra Aug. ait. Nocet autem: adimit ergo bonum. Non autem nocet, nisi in quantum peccatum est: ergo in quantum peccatum est, priuat bono. Itaque in quantum peccatum est, priuatio est vel corruptio boni.

Quomodo in quantum peccatum est, possit corrumpere bonum, cum nihil sit. L

Sed cum nihil sit in quantum peccatum est, quomodo potest bonum corrumpere vel adimere? Augustinus de hoc docet in li. de natura boni, dicens, Abstinere a cibo non est aliqua substantia: tamen substantia corporis si omnino abstinenceatur a cibo, languescit & frangitur: sic non est substantia peccatum,

G g 4 tum,

*Responso
Aug. per similitudinē.

Aug. c. 4. 16.
S. 20. lib.

catum, eo tamen natura animæ corrumpitur.

*Quod peccatum proprie corruptio est animæ,
& quomodo.*

Peccatum vero, id est, culpa, proprie animæ corruptio est. Si autē queritur, in quo possit corrupti anima? In parabola illius quæ incidit in latrones, qui eum vulnerauerunt & spoliauerunt, clarescit. Incidit enim homo in latrones, quando per peccatum in potestatem diaboli traditur, & tunc per peccatum expoliatur gratuitis bonis, id est, virtutibus: & in naturalibus bonis vulneratur, quæ sunt ratio, intellectus, memoria, & ingenium, & huiusmodi, quæ per peccatum obtenebrantur: & vitiatur. Per peccatum etiā priuatur illo bono, cuius participatione cætera bona sunt: quo tanto magis priuatur, quanto magis se ab eo elongat.

Qualiter homo se elongat à Deo, scilicet per dissimilitudinem quam facit, hoc est peccatum.

Ab eo autē se elongat homo per peccatum, non loci distantia, quia ubiq; totus & præsens est omnibus, & omnia in ipso sunt, vt ait Aug. in lib. 83. q. & ipse locus non est. Locus tamen Dei abusu dicitur templum Dei: non quod eo contineatur, sed quod ei præsens sit & inhabitans; id autem anima munda intelligitur. Per peccatum ergo, non secundum locum, aliquis longe fit à Deo: & in eo longe fit, quod ab eius similitudine recedit: & tanto longius, quanto fit dissimilior. Illa autem vt Aug. ait in lib. 83. quæst. quæ participatione similia sunt Deo, recipiunt dissimilitudinem: At ipsa similitudo nullo modo ex æqua parte potest esse dissimilis. Vnde fit vt cū similitudo patris filius sit, ex nulla parte patri possit esse dissimilis: cuius participatione similia sunt, quæcunq; Deo similia sunt, & illa possunt recipere dissimilitudinē. Nihil est autem quod hominē ad Deo Deo dissimilē faciat, quemadmodum peccatum. Cum autem peccatum sit priuatio vel

cor-

*Quest. 20.
in fin. 10. 4.*

*Ibid. quest.
23. in fine.*

corruptio boni, quæ est in anima: est etiam priuatio vel corruptio boni corporis. Sicut corpus hominis priuauit beneficio illius immortalitatis & impassibilitatis, quam habuit ante peccatum.

An pœna sit priuatio boni. O

Quæri autem solet, Vtrum & pœna sit priuatio vel corruptio boni. Ad quod facile responderi potest, si prædicta ad memoriam reuocentur. Diximus enim supra, priuationem vel corruptionem boni accipi actiue vel passiue, id est, secundum efficientiam vel effectum. Ideoque priuatio vel corruptio boni dicitur & peccatum & pœna: sed peccatum secundum efficientiam, quia priuat vel corrumpit bonum: pœna autem secundum effectum, id est, secundum passionem, quæ est effectus peccati. Aliud est n. culpa, aliud pœna: alterum est Dei, id est, pœna: alterum diaboli vel hominis, id est, culpa.

QVOD QVÆDAM SIMVL SVNT PECCATA & pœna peccati, quedam peccata & causa peccati, alia vero peccata, & causa, & pœna peccati.

DISTINCT. XXXVI. A

Sciendum est tamē quædam sic esse peccata, ut sint etiam pœnæ peccatorum: Vnde Aug. super illum locū psal. 57. Supercecidit ignis & non viderunt solem, ait, Ignis superbix & concupiscentix & ire intelligitur. Istas pœnas pauci vident: ideo eas maxime commemorat Apostolus in epistola ad Romanos, & enumerat multa quæ peccata sunt, & pœna peccati. Inter primum n. peccatum apostolix & ultimam pœnam ignis æterni media quæ sunt, & peccata sunt & pœna peccati. Greg. quoque per Ezech. ait, Contemnenti qui non vult pœnitere ponit Deus offendiculum, ut scilicet, grauius impingat. Peccatum enim quod per pœnitentiam citius nō deletur, aut peccatū est & causa peccati,

*Aug. vers.
8. psal. 57.
Cap. 1. d*

*Ro. II. ad illud. Ezech.
8 Si autem
tu annuncia
ueris iusto.*

Gg 5 aut